Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2015-02691

EUE Ek Sanna(UM) 24.09.2015

Asia
Epävirallinen energianeuvosto 23.9.2015 Luxemburg

Kokous
Epävirallinen energiaministerikokous 23.09.2015

Epäviralliseen energianeuvostoon Luxemburgiin puheenjohtajamaa oli kutsunut koolle joukon yritys- ja järjestöjohtajia keskustelemaan energiaministereiden kanssa energiainvestoinneista. Sekä kertomaan omista onnistumistarinoistaan, joista myös EU:ssa voitaisiin oppia. Keskusteluissa verrattiin erityisesti Yhdysvaltojen ja EU:n toimintaa. Esiintyjien viesti oli rohkaista Eurooppaa olemaan avoimempi ajattelemaan uudelleen, sääntelemään vähemmän ja oppimaan yhdysvaltalaisesta yrityskulttuurista. Ministereiden keskustelu keskittyi jäsenmaiden kantojen esittämisen sijaan lähinnä kommentoimaan esityksiä.

Lisäksi komission varapuheenjohtaja Katainen esitteli komission uutta investointisuunnitelmaa sekä strategisten investointien rahastoa erityisesti energiainvestointien näkökulmasta.

Lounaalla ministerit keskustelivat energiapolitiikasta ja kehitysavusta.

Puheenjohtajamaa Luxemburg oli kutsunut koolle joukon yritys- ja järjestöjohtajia keskustelemaan energiainvestoinneista. Sekä kertomaan omista uusiutuvan energian tai energiatehokkuutta parantavista onnistumistarinoistaan, joista myös EU:ssa voitaisiin oppia.

Yleispuheenvuorona Jeremy Rifkin, yhdysvaltalainen taloustieteilijä ja kansainvälisen kaupan asiantuntija sekä Taloudellisten suuntausten järjestön perusta ja johtaja, totesi tuottavuuden laskun viimeisen kahden vuosikymmenen aikana johtaneen siihen, että BKT laskee kaikkialla. Kriisi voi kuitenkin olla myös mahdollisuus. Päättäjien tulisi antaa mahdollisuus muutokselle. Päättäjien tulisi huomata, että erinäisistä pilottihankkeista pitäisi päästä kaupallisen luokan hankkeisiin. Ja tähän tarvitaan tukea. Rifkin totesi suoraan, että Euroopan ongelma on laiskuus. Päättäjien tulee rohkeasti käyttää mielikuvitusta ja toimia yhteistyössä. EU:n tulee olla kestävyyden suunnannäyttäjä maailman suurimpana taloutena. Jos EU ei sitä tee, kuka sitten?

Uuden energiateknologiat ja mahdolliset yritysmahdollisuudet

Sekä Joao Manuel Manso Neto (EDP Renewables:n toimitusjohtaja) että Mark Shorrock (Tidal Lagoon Power:n toimitusjohtaja) huomauttivat, että paikallisten olosuhteiden huomioiminen on kaikkein tärkeintä uusiutuvan energian suhteen. Uusiutuvaa energiaa tulee tuottaa siellä, missä se on edullisinta. Shorrock kertoi energiaministereille vuoroveden vaihteluun perustuvasta energiantuotannosta ja sen hyödyntämisestä. Neton mukaan Yhdysvalloissa ei hukata aikaa puhumalla investointien rahoituksesta ja valtiontukisäännöistä. Siellä toimitaan.

Bertrand Piccard, sveitsiläinen aeronautti, psykiatri ja Solar Impulsen puheenjohtaja sekä pilotti, peräänkuulutti poliittista rohkeutta. Uusiutuva energia hänen mukaansa nähtiin paljolti uhkana, joka enemmänkin innoitti häntä rakentamaan täysin aurinkovoimalla toimivan lentokoneen. Prosessissa hänet yllätti, että rakentajiksi ei suostunut yksikään lentoyhtiö vaan lopulta koneen rakensi laivavalmistaja. Piccard totesi, että Euroopan ei tarvitse keksiä täysin uusia innovaatioita, mutta uskomuksia tulee muuttaa. Egyptiläisillä oli jo olemassa olevat resurssit rakentaa lentokone, mutta nämä eivät uskoneet siihen, että ihmisen paikka ole lentää. Innovaatio on vanha uskomus, joka jätetään taakse. Poliitikoilla on vastuu tehdä tämä muutos eikä olla uskomusten vankeja. Purkaa "wall of fear" ja adaptoitua kulloinkin vallitsevaan tilanteeseen. Lisäksi Piccard huomautti, että ei tule ensin asettaa tavoitteita ennen kuin tiedetään, miten ne saavutetaan.

Tesla Motorsin ja Space Exploration Technologies:n toimitusjohtaja Elon Musk kertoi, että jokainen hänen yrityksensä (Tesla, SpaceX, SolarCity) näyttivät aluksi siltä, että ne epäonnistuvat. Sinnikkyys kuitenkin palkittiin ja Musk pystyi osoittamaan epäilijöille, että sähköauto on mahdollista tehdä toimivaksi. Akkuteknologia on kehittynyt valtavasti. Mutta Musk silti peräänkuulutti, että akkuteknologialla ja uusiutuvan energian varastoinnilla ei voida muuttaa kaikkea. Uusiutuvaa energiaa tulee tuottaa siellä, missä se on parhaiten saatavilla ja se on halvinta. Esimerkiksi pohjoisilla alueilla on turvauduttava vesivoimaan ja maalämpöön. Mutta jo Saksan leveysasteilla ja sitä etelämmässä aurinkovoima on kannattavaa. Näiden varojen hyödyntäminen kuitenkin vaatii riittäviä siirtoyhteyksiä. Yksinomaan Espanjan aurinkovoimalla voitaisiin kattaa koko Euroopan energian tarve.

Musk korosti myös hinnan merkitystä. Erityisesti hiilenhinta ei ole nyt kohdillaan. Piccardin mukaan hiilidioksidi on oire, ei tauti. Lääkärinä hän voi sanoa, että tavoitteena ei ole hoitaa oireita vaan niiden alkuperää. Musk oli skeptisempi tulevaisuuden suhteen. Hänen mukaan esim. hiilidioksidipäästöjä ei voida täysin estää, mutta kyse on kuitenkin siitä, että pitää yrittää. Kysyttäessä rahoituksesta ja tuottavasta yrityksestä Musk totesi, mikäli tulevaisuus ei ole valoisa, ei ole väliä kuinka paljon rahaa se tuottaa.

Muskin mukaan on parempi tukea hyvää kehitystä kuin yrittää kitkeä huonoa. Mutta nykytahdilla tehtävät päätökset ovat toivottoman hitaita. Erityisesti sääntöjen ja asetusten tulisi mahdollistaa pienten yritysten kasvu suuremmiksi. Tällainen positiivinen yritysilmapiiri löytyy Yhdysvaltojen Piilaaksosta.

Rahoitusmahdollisuudet

Varapuheenjohtaja Katainen esitteli Euroopan investointisuunnitelmaa sekä Euroopan strategisten investointien rahastoa, sen rakennetta, fokusalueita, ja investointimekanismeja. Mekanismilla luodaan mahdollisuus houkutella investointeja mahdollistamalla riskitakuut. Yksi tärkeä osa suunnitelmaa on ns. advisory hub, joka tarjoaa EIB:n ja komission asiantuntemuksen jäsenmaiden ja yritysten käyttöön. Lisäksi perustetaan projektiportaali, sillä Kataisen mukaan investoijia olisi olemassa, mutta hyviä projekteja on vaikea löytää. Portaalin avulla hankkeille tarjotaan parempi näkyvyys. Katainen kehotti energiaministereitä tutustumaan eri energiarahoitusmahdollisuuksiin. Katainen myös peräänkuulutti aktiivisuutta jäsenmailta. Osa on jo hakenut rahoitusta ja siksi kaikkien tulisi olla aktiivisia, jotta eivät jää ilman omaa osuuttaan. Kyse ei ole pelkästään isojen, julkisensektorin hankkeiden tukemista vaan kyse nimenomaan tarjota mahdollisuus pienemmille yrityksille. Erityinen painopiste on pienissä rajatylittävissä energiatehokkuushankkeissa.

FI tuki rahastoa ja piti tärkeänä, että kasvua ja kilpailukykyä edistetään investointien avulla. FI ilmoitti hyödyntävänsä investointisuunnitelman tarjoamia mahdollisuuksia aktiivisesti. Energiatehokkuuden parantaminen erityisesti tärkeää. Mutta tässä vaiheessa ei tulisi asettaa energiatehokkuusinvestointien rahoitukselle volyymirajoja.

Jäsenmaat korostivat energiatehokkuushankkeiden priorisointia, erityisesti rakennussektorilla. Peräänkuulutettiin myös investointisuunnitelman avoimuutta erityisesti suhteessa eri rahastoihin päällekkäisyyksien välttämiseksi. Investointien tulisi parantaa energiasisämarkkinoiden toimivuutta. +++

Suomen edustajat
Energiaylijohtaja Riku Huttunen/ TEM, ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
-

Liitteet

Viite

Asiasanat	liikenne, liikenne-, televiestintä- ja energianeuvosto, energia
Hoitaa	**LVM, TEM**
Tiedoksi	ALR, EUE, OKM, SM, TRAFI, UM, VM, VNK, YM